

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПОВЕДІНКИ КІЗ АНГЛО — НУБІЙСЬКОЇ ПОРОДИ В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ**О. Воронюк***Одеський державний аграрний університет*

Проводили дослідження деяких особливостей поведінки кіз англо — нубійської породи, а саме за такими показниками як підхід до годівниці, прийом корму, жуїтка, дефекація, сечовипускання, відпочинок, рух по загону. За результатами спостережень максимальну кількість часу тварини витрачають на відпочинок 41,9 хвилин , а мінімальний показник складає 7,7 секунд, що на 99,6 % менше за максимум.

Ключові слова: *продуктивність, якість, порода, поведінка, адаптація.*

Постановка проблеми. Козівництво має давню історію, сучасні здобутки і тенденції розвитку в культурі сільськогосподарського виробництва світу, що зумовлено значною цінністю продукції кіз, їх високими адаптивними властивостями та наявністю природно-економічних умов для розвитку галузі.

Основна продукція козівництва — це пух, вовна (мохер), молоко, м'ясо і шкури. Однорідну вовну кіз використовують для виробництва пухових хусток, трикотажу, тканин, оксамиту, килимів тощо. Козяче молоко характеризується цілющими й бактерицидними властивостями і належить до дієтичних та лікувальних продуктів харчування. М'ясо кіз нагадує високоякісну баранину, а жир (лій) має лікувальну властивість. Шкури кіз після вичинки є неперевершеним матеріалом для модельного взуття, з них виготовляють високоякісні матеріали для галантерейної промисловості [5]. Нестача на ринку високопродуктивних тварин це проблема номер один на сьогодні, тому що як звичайні, так і безпородні кози, дають молоко яке за органолептичними показниками не відповідає вимогам споживачів і переробки промисловості для виготовлення сиру. Незважаючи на те що висока продуктивність буде коштувати виробнику дорожче, ці витрати компенсуються в якості продукції. Також дефіцит тварин є проблемою, яку можна вирішити через імпорт, але для того щоб мали високу продуктивність необхідно досліджувати їх адаптаційну здатність в нових умовах утримання і експлуатації [4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поведінку різних видів сільськогосподарських тварин вивчало багато авторів, які вважають, що дані про поведінку тварин людина може використовувати для скорочення затрат

трудової діяльності, догляду, утримання зводять до мінімуму вплив навколишнього середовища. Вплив середовища сприяє виникненню стресу та інших небажаних явищ також проведенню селекції і збільшенню продуктивності [3]. Однак, вивчення питань поведінки кіз англо - нубійської породи в умовах півдня України вивчено недостатньо, що й спонукало проведенню наших досліджень.

Мета роботи - дослідити етологічні показники кіз англо - нубійської породи в умовах південного регіону України.

Матеріал і методи дослідження. Експериментальна частина роботи проводилася в умовах приватного господарства «Еліка» при таких погодних умовах: температура 18 °С, вологість 59 %, атм.т. 765 мм.рт.ст., ясно, вітер 18 км/год з 12:00 до 17:20, і в наступний день відповідно інших погодних умов, а саме: температура 21 °С, вологість 61 %, атм.т. 762 мм.рт.ст., ясно, вітер 11 км/год з 12:30 до 17:30. Дослідження проводилися за методикою М. Ковальчикова і К. Ковальчик, 1978 [1]. Для цього було оцінено 4 матки і 3 козла 1 річного віку англо - нубійської породи за такими показниками, як підхід до годівниці, прийом корму, жуйка, дефекація, сечовипускання, відпочинок, рух по загону. Цифрові дані були опрацьовані біометричним методом варіаційної статистики за Плохінським Н. А. [2].

Результати досліджень. Дуже ефективним елементом адаптації до зовнішніх впливів є спроможність тварин пристосовувати свою поведінку до змін умов середовища. Таким способом тварини забезпечують собі захист від конкурентів і ворогів, паразитів, хвороб і несприятливих кліматичних умов, а також забезпечують себе кормом, ухиляються від різних стресів, а завдяки статевій активності забезпечують збереження роду. В таблиці 1 наведені деякі адаптаційні якості кіз в умовах підприємства «Еліка».

Таблиця 1. Етологічні показники англо - нубійських кіз в осінній період року

Показники	n	$\bar{X} \pm S_x$	σ	CV,%
Підхід до годівниці	25	2,36±0,231	1,11	47,1
Прийом корму	25	7,83±0,89	4,395;	56,13
Дефекація	9	7,67±0,66	1,871;	24,39
Сечовипускання	10	7,7±0,38	1,16	15,05
Жуйка	22	17,522±2,099	9,619	54,896
Відпочинок	23	41,956±7,34	34,449	82,1
Рух по загону	22	35,5±5,456	25	70,4

З даної таблиці видно, що тварини проводять більше часу відпочиваючи, в середньому витрачаючи 41,9 хвилин, найменше тварини витрачають часу на дефекацію, яка становить 7,7 секунд що на 99,6 % менше за максимальний показник. Найбільше тварини підходять до годівниці і приймають корм 25 разів на добу, час прийому корму перевершує всі інші дії по повторюваності, але затрата часу становить 7,83 хв що на 80,87 % менше за максимальний показник – відпочинок. Також видно, що тварини поведуть себе активно так як проводять

в русі 35,5 хвилин в середньому що на 13,3 % менше за максимальний показник. Відхилень від норм не спостерігається, тому можна зробити висновок, що всі тварини добре пристосувались до природних умов південного регіону і мають добру резистентність.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ковальчикова М., Ковальчик К., Панова Е., Мирошніченко Г. Адаптация и стресс при содержании и разведении сельскохозяйственных животных. - М.: Колос, 1978. 271 с.
2. Плохінський Н.А. Руководство по биометрии для зоотехников. - М. Колос, 1969. С. 247.
3. Ружбеляева О.Г., Тоцев В.К. Молочная продуктивность коз в связи с ихтеологическими актами // Овцы, козы, шерстяное дело. 2010. №4. С 47.
4. Симоненко С.В. Научные аспекты переработки козьего молока и получения продуктов общего и специального назначения: Дис. д-р.техн. наук: 05.18.04 / Симоненко С.В. 2010. 297 с.
5. Федеральный закон Российской Федерации от 12 июня 2008 г. N 88-ФЗ "Технический регламент на молоко и молочную продукцию".

НЕКОТОРЫЕ ОСОБЕННОСТИ ПОВЕДЕНИЯ КОЗ АНГЛО – НУБИЙСКОЙ ПОРОДЫ

Воронюк О.

Проводили исследования некоторые особенности поведения коз англо – нубийской породы, а именно за такими показателями, как подход к кормушке, прием корма, жвачка, дефекация, мочеиспускание, отдых, движение по загону. По результатам наблюдений максимальное количество времени животные тратят на отдых - 41,9 минут, а минимальный показатель составляет 7,7 секунд, что на 99,6 % меньше максимума.

Ключевые слова: продуктивность, качество, порода, поведение, адаптация.

SOME FEATURES OF THE BEHAVIOR OF GOATS OF THE ANGLO - NUBIAN BREED

Voronyuk O.

We studied some of the behavioral features of goats of the anglo-nubian breed, namely for indicators such as coming up to the feed trough, feeding, chewing, defecation, urination, rest, movement along the pen. According to the observations, the animals spend the maximum amount of time rest 41.9 minutes , and the minimum figure is 7.7 seconds, which is 99.6% less for the maximum.

Key words: productivity, quality, breed, behavior, adaptation.